

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

17 בספטמבר 2025

1893

כ"ד באלול התשפ"ה

עמוד

הצעת חוק קצבאות שאירים של משרתי וגמלאי שירות הקבע ושירות המדינה (תיקוני חקיקה).

1024 ..... התשפ"ה-2025

הצעת חוק קצבאות שאירים של משרתי שירות הקבע ושירות המדינה וגמלאיהם (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025

1. תיקון חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985¹ (להלן – חוק שירות הקבע (גמלאות)) –
- (1) בסעיף 26 –
- (א) בסעיף קטן (א), המילה "27" – תימחק;
- (ב) בסעיף קטן (ב), בפסקאות (1) ו-(2), במקום "סעיפים 27 ו-29" יבוא "סעיף 29";
- (2) בסעיף 22(א) –
- (א) בפסקה (1), ברישאה, המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;
- (ב) בפסקה (א1), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע" – יימחקו;

דברי הסבר

סעיף 1 לפסקאות (1) ו-(11) ולסעיף (7)2
בסעיף (7) להצעת החוק מוצע לבטל את סעיף 27 לחוק שירות הקבע (גמלאות) העוסק במענק המשולם לבן זוג שנישא מחדש לאחר פטירת החייל או הזכאי לקצבת פרישה, כפי שיפורט בדברי ההסבר לסעיפים (7) ו-(4) להצעת החוק. לכן מוצע למחוק את ההפניות אליו בסעיפים 6ב(א) ו-66 לחוק שירות הקבע (גמלאות) ובסעיף 63יב לחוק שירות המדינה (גמלאות).

לפסקאות (2), (3)א(1) ו-(5) ולסעיף (1)2, (2), (8)א
כיום, אלמנים ואלמנות של חיילי שירות הקבע וגמלאיהם, כמו גם של עובדי שירות המדינה וגמלאיהם, זכאים לגמלה מהמדינה רק אם לא נישאו, בהתאם להוראות סעיפים 22, 23 ו-25 לחוק שירות הקבע (גמלאות). וסעיפים 26 ו-28 לחוק שירות המדינה (גמלאות). לפי חוקי הגמלאות אם אלמנים כאמור נישאים בשנית, הם זכאים לקבל מענק חד-פעמי, שחלקו משולם רק בתום שנתיים של נישואים אלה; ואם נישואים אלה פקעו, האלמנים שבים להיות זכאים לקצבה, בניכוי המענק ששולם להם.

מוצע לתקן את העוול שנגרם לאלמנות ואלמנים שאינם יכולים לקבל גמלה אם הם נישאים מחדש. ההוראות המגבילות את זכאותם לקצבת השאירים מהוות תמריץ שלילי לנישואיהם, כך שעליהם לבחור בין נישואים מחדש לבין קבלת הגמלה שלהם הם זכאים על פי החוק. בפועל, אלמנות ואלמנים רבים של חיילי שירות הקבע, עובדי שירות המדינה, וגמלאיהם, בוחרים שלא להינשא, ואף לחיות עם בן או בת זוגם בלא נישואים, בשל החשש מהפסקת הזכאות לגמלה כאמור. מוצע לתקן את הסעיפים האמורים לעיל ולהסיר את התנאי האמור כך שהאלמנות והאלמנים, גם אם נישאו מחדש, לא יאבדו את גמלתם וימשיכו לקבלה. בהתאם למוצע, הסרת התנאי האמור תחול הן על שאירי משרתי הקבע ועובדי שירות המדינה

כללי בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (להלן – חוק שירות הקבע (גמלאות)) ובחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן – חוק שירות המדינה (גמלאות)) (להלן יחד – חוקי הגמלאות), נקבעו הוראות בדבר תשלום קצבאות לבן זוג, כהגדרתו בחוקי הגמלאות, ולשאירים, כמשמעותם בסעיף 22 לחוק שירות הקבע (גמלאות) וסעיף 4 לחוק שירות המדינה (גמלאות). של חייל בשירות קבע ועובד שירות המדינה או של גמלאי שירות הקבע או שירות המדינה, שנפטרה בתוך כך נקבעו בחוקים האמורים הוראות המגבילות את זכותם של בני הזוג לקבל קצבה בנסיבות מסוימות, וכן הוראות המורות על קיוון בין הקצבאות המשולמות לשאירים מכוח חוקי הגמלאות לבין תגמולים המשולמים להם מכוח חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950 (להלן – חוק המשפחות), וחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (להלן – חוק נפגעי איבה). מטרת הצעת החוק היא לתקן את העוול שנגרם לשאירים של חיילי שירות הקבע, עובדי שירות המדינה, וגמלאיהם, מכוח ההוראות האמורות בחוקי הגמלאות, ולאפשר להם לקבל את הקצבאות המלאות המגיעות להם מכוח חוקים אלה. ואלה חלק מהתיקונים המוצעים: ביטול ההוראות בחוקי הגמלאות השוללות גמלאות מאלמנים הנישאים בשנית; ביטול ההוראה בחוק שירות הקבע (גמלאות) השוללת קצבת שאירים מאלמן או אלמנה שאין להם ילד ושוכאים לתגמולים לפי חוק המשפחות או לפי חוק נפגעי איבה עד הגיעם לגיל 35; ביטול ההוראות המורות על ביצוע ניכויים מקצבאות המתקבלות מכוח חוקי הגמלאות, בשל קבלת תגמולים לפי חוק המשפחות או לפי חוק נפגעי איבה; והגדלת תקרת סך הקצבאות שלהן יכולים להיות זכאים שאיריו של חייל, עובד או זכאי לקצבת פרישה משירות הקבע ומשירות המדינה, והכול כפי שיפורט בהמשך.

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התשפ"ה, עמ' 413.

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

(2) פסקאות (2) עד (4) – יימחקו;

(ב) סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) – בטלים;

ד ב ר י ה ס ב ר

על כן מוצע בסעיף 1(א)(3)(2) להצעת החוק לבטל את הקיווים בחוק שירות הקבע (גמלאות) באמצעות מחיקת פסקאות (2) ו-(3) שבסעיף 23(א) לחוק האמור, שנוסחם:

"(2) כל עוד בן-הזוג או היתומים זכאים לתגמולים, תנוכה מקיצבתם מחצית הקיצבה או מחצית התגמולים, ואם זכותם לתגמולים הומרה לפי סעיף 30 לחוק משפחות החיילים – מחצית הקיצבה או מחצית התגמולים שהיו זכאים להם אילולא הומרה זכותם כאמור, לפי הסכום הקטן יותר;

(3) היה סך כל הקיצבאות המגיעות לבן-הזוג וליתומים בצירוף התגמולים המגיעים להם עולה על המשכורת הקובעת המשוקלת של החייל שנפטר, ינוכה הסכום העודף מקיצבתם";

פסקה (4) לסעיף 23(א) נסמכת על פסקה (3), ועל כן מוצע למחוק גם את פסקה (4), וזו לשונה:

"(4) לענין פסקה (3), לא תובא בחשבון התגמולים התוספת לפי סעיף 14(1) לחוק משפחות החיילים, ובזכאי לתגמולים לפי סעיף 9(ב) לאותו חוק – לא יבוא בחשבון ההפרש שבין אותם תגמולים לבין התגמולים לפי סעיף 9(א) לאותו חוק";

כמו כן מוצע, בסעיף 5(2)(א) להצעת החוק, לתקן את סעיף 34(1) לחוק שירות המדינה (גמלאות), בדומה לתיקון המוצע לסעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות), ולבטל את הקיווים הקיימים בין הקצבה לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) לבין התגמולים המשולמים מכוח חוק נפגעי איבה, ולקבוע כי שאירי עובד שנפטר בנסיבות המזכות בתגמולים לפי החוק האמור יזכו לקבל את מלוא הזכויות משני החוקים. כמו כן, ובהתאם למצב הנוהג בנוגע לשאירי משרתי קבע, מוצע לקבוע כי ההסדר האמור יחול גם על שאירי עובד שנפטר בנסיבות המזכות בזכויות מכוח חוק המשפחות.

בהתאם לתיקון המוצע, תתוקן פסקה (1) שבסעיף 1(34), כך שתימחק הסיפה הנוגעת לניכוי הנערך מהקצבה המשולמת לפי חוק שירות המדינה (גמלאות), ולפיה "... כל עוד בן הזוג או היתומים זכאים לתגמולים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תנוכה מקצבתם לפי חוק זה מחצית מסכום התגמולים או מחצית מסכום הקצבה, לפי הסכום הנמוך והתגמולים וההטבות לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה ישולמו במלואם". כמו כן, מוצע למחוק את פסקה (2) לאותו סעיף, כדי לבטל את הקיווים השני החל על קצבאות שאירי עובד שנפטר בנסיבות המזכות בזכויות לפי חוק נפגעי איבה.

שנפטרו במהלך שירותם (בלא קשר לסיבת הפטירה), וכן על שאירי גמלאי שירות הקבע וגמלאי שירות המדינה.

לפסקה (3)(2)(א) ולסעיף 5(2)(א)

בסעיף 23(א) לחוק שירות הקבע (גמלאות) נקבע, בין השאר, כי שאירי של חייל שנפטר בזמן שירות קבע, הזכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק המשפחות או לפי חוק נפגעי איבה, יהיו זכאים לקצבה מכוח חוק שירות הקבע (גמלאות), ואולם מקצבה זו תנוכה מחצית הקצבה או מחצית התגמולים (ראו פסקה (2) לסעיף האמור). עוד נקבע כי במקרה שבו סך כל הקצבאות המגיעות לשאיריים כאמור בצירוף התגמולים יעלה על המשכורת הקובעת המשוקלת, כהגדרתה בסעיף 5 לחוק שירות הקבע (גמלאות), ינוכה הסכום העודף מקצבתם (ראו פסקה (3) לסעיף 23(א)). הוראה דומה נקבעה בסעיף 34(1) לחוק שירות המדינה (גמלאות) לגבי שאירי של עובד בשירות המדינה שזכאים בשל פטירתו לתגמולים לפי חוק נפגעי איבה, אשר זכאים, בהתאם למצב הנוהג ערב הצעת החוק, לקצבה מוקטנת חלף הקצבה הרגילה מכוח סעיף 26 לחוק שירות המדינה (גמלאות).

הוראות קיוזו אלה מבטאות, ככל הנראה, תפיסה שלפיה במצב שבו זכאים השאיריים לקצבה הן לפי חוקי הגמלאות והן לפי חוק המשפחות או חוק נפגעי איבה, נוצר "כפל זכויות", ועל כן נדרש לקזז חלק ממנה. הטעם לכך הוא שקופת המדינה אינה יכולה ואינה צריכה לממן כפל תשלום לאדם אחד בעד אותו מקרה, וכי יש בכל מקרה להגביל את הסך המשתלם מקופת המדינה. ואולם מצב זה מקפח באופן מהותי את זכויותיהם של שאירי של חייל או עובד בשירות המדינה שנפטר בנסיבות המזכות בתגמולים. כמו כן, קיווים אלה מתעלמים מהתכלית השונה של הקצבאות והתגמולים המשולמים מכוח החוקים האמורים – תכלית הקצבאות לפי חוקי הגמלאות היא תכלית פנסיונית, המבטאת את ה"חיסכון" או צבירת הזכויות של החייל, העובד או הגמלאי שנפטר במהלך חייו, ואילו לתגמולים המשולמים לפי חוק המשפחות וחוק נפגעי איבה תכלית שיקומית, שמטרתה סיוע למשפחה השכולה.

הצעת החוק מבקשת למנוע קיפוח מהותי זה, כך שאירי של חייל בשירות קבע וכן של עובד שירות המדינה, לרבות שוטר, סוהר או עובד שירותי הביטחון, שזכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק המשפחות או לפי חוק נפגעי איבה, יהיו זכאים הן למלוא התגמולים מכוח החוקים כאמור והן למלוא קצבת השאיריים מכוח חוק שירות הקבע (גמלאות) או חוק שירות המדינה (גמלאות), בלא קיווים או ניכויים כלשהם.

(4) בסעיף 23א(ב), במקום "סעיף 32(ה)" יבוא "סעיף 25";

(5) בסעיף 25 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), בפסקאות משנה (א) ו-(ב), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג" – יימחקו;

(2) בפסקה (א1), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ה) –

(1) בפסקה (1), ברישה, המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

(2) בפסקה (2), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה לשון פסקה (2) האמורה:

"(2) היה סך כל הקצבאות המגיעות לבן הזוג וליתומים לפי חוק זה בצירוף התגמולים המגיעים להם לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה עולה על המשכורת הקובעת המשוקללת של העובד שנפטר, ינוכה הסכום העודף מקצבתם לפי חוק זה, והתגמולים וההטבות לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה ישולמו במלואם; לעניין זה, "משכורת קובעת משוקללת" – משכורת קובעת משוקללת כהגדרתה בסעיף 32(ד), ואולם הסיפה להגדרה האמורה, החל במילים "לעניין הגדרה זו" – לא תחול";

עוד מוצע למחוק את פסקה (3), הנסמכת על הקיזוז הקבוע בפסקה (2), וזה נוסחה של הפסקה:

"(3) לעניין פסקה (2), לא תובא בחשבון התגמולים התוספת לפי סעיף 14(1) לחוק משפחות החיילים, ובזכאי לתגמולים לפי סעיף 9(ב) לאותו חוק – לא יובא בחשבון ההפרש שבין אותם תגמולים לבין התגמולים לפי סעיף 9(א) לאותו חוק";

לפסקה (3)(ב)

מוצע לבטל את הסעיפים הקטנים (ב) ו-(ג) לסעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות), שם נקבע כי –

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נישא בן-זוג הזכאי לקצבה לפי סעיף זה, ינוכה מקיצבת כל יתום, כל עוד אינו עומד ברשות עצמו, שליש קיצבתו או מחצית התגמולים, לפי הסכום הקטן יותר.

(ג) קיצבה לשאיר לפי סעיף קטן (א) תשולם כל עוד לא חדל אותו שאיר להיות זכאי לתגמולים; המיר שאיר את זכותו לתגמולים לפי סעיף 30 לחוק משפחות החיילים, תשולם לו אותה הקיצבה משך כל הזמן שבו היה זכאי לתגמולים אלמלא הומרה זכותו זו כאמור";

סעיף קטן (ב) אינו נדרש עוד לנוכח התיקונים המוצעים בסעיף 3(ו)א(א) להצעת החוק, לפיהם זאאות של בן הזוג לקצבה לא תיפסק עם נישואיו מחדש, והניכויים הקבועים בנוגע לקצבת השאירים לפי סעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות) יבוטלו. יבוטלו (ג) מתנה את הזכאות של השאירים לקצבה לפי סעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות)

בכך שהם מקבלים תגמולים מכוח חוק המשפחות או חוק נפגעי איבה. סעיף זה מגביל באופן מלאכותי את זכאותם של השאירים לקצבת שאירים פנסיונית באופן בלתי מוצדק, וממילא הוא נמצא כלא רלוונטי במהלך השנים. על כן מוצע לבטלו.

לפסקאות (4), (6)א(ו) ו-(10)

סעיף 32(ה) לחוק שירות הקבע (גמלאות) עניינו הקצבה שלה זכאים בן זוג ויתומים של זכאי לקצבת פרישה שנפטר, הזכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק המשפחות. בסעיף נקבע כי בן זוג ויתומים כאמור יהיו זכאים אך ורק למחצית או לרבע מהקצבה המגיעה להם לפי סעיף 25 לחוק שירות הקבע (גמלאות) (הקצבה המשולמת לשאירי זכאי לקצבת פרישה שנפטר). בדומה לתיקון שמוצע לערוך בנוגע לחיילי שירות הקבע ועובדי שירות המדינה שנפטר, ולנוכח ההכרה בכך שהסדר הקיזוז בין קצבת השאירים לבין התגמולים לפי חוק המשפחות אינו מוצדק בשל ההבדלים בתכליות התשלום השונות, מוצע בסעיף 10(ו) להצעת החוק לתקן את הסעיף האמור ולקבוע כי שאיריו של זכאי לקצבת פרישה שנפטר בנסיבות המזכות בזכויות לפי חוקי השיקום, כהגדרתם באותו הסעיף, יהיו זכאים למלוא הקצבה והזכויות הן מכוח חוק שירות הקבע (גמלאות) והן מכוח חוק השיקום. למען הסר ספק יוער כי זכאות לקצבה לפי סעיף 25 לחוק שירות הקבע (גמלאות) תיקבע בהתאם לתנאים הקבועים באותו הסעיף גם בעבור שאירים שחל עליהם סעיף 32(ה) בנוסחו המוצע. (לפי המוצע בסעיף 5(2)ב) להצעת החוק, יחול דין דומה על שאירי גמלאי שירות המדינה שנפטר בנסיבות המזכות את שאיריו בזכויות לפי חוקי השיקום, ראו דברי ההסבר לסעיף האמור).

בהמשך לתיקון סעיף 32(ה) לחוק שירות הקבע (גמלאות), מוצע לתקן את ההפניות אליו שנמצאות בסעיפים 23 ו-26 לחוק האמור (ראו סעיף 4(ו) ו-6(א) להצעת החוק, בהתאמה).

סעיף 23 עניינו זכאות שאירי חייל או גמלאי שירות הקבע שנפטר לקצבה לפי חוק שירות הקבע (גמלאות)

(א) בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "25 או 32(ה)" יבוא "או 25";

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(ג) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) בסעיף זה, "השיעור המרבי" –

(1) לגבי שאיריו של חייל – המשכורת הקובעת של החייל;

(2) לגבי שאיריו של זכאי לקצבת פרישה – קצבתו של הזכאי";

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה לשון סעיף קטן (ג) לסעיף 26 לחוק גמלאות שירות הקבע, שאותו מוצע להחליף:

"(ג) בסעיף זה, "השיעור המרבי" –

(1) לגבי שאיריו של חייל – שבעים אחוזים מהמשכורת הקובעת של החייל, ואם כלולה בחשבון תקופת שירותו תקופת שירות חובה – הקיצבה שהיתה מגיעה לו לפי סעיף 17(1) אילולא נפטר;

(2) לגבי שאיריו של זכאי לקיצבת פרישה – שבעים וחמישה אחוזים מקיצבתו של הזכאי, ולגבי בן-זוג של זכאי כאמור משיותר מיתום אחד סמוך על שולחנו וכל עוד שני יתומים כאמור לפחות זכאים לקיצבה – תשעים אחוזים מקיצבתו של הזכאי."

לפסקה (7) ולסעיף 2(4)

בסעיף 27 לחוק שירות הקבע (גמלאות), נקבע כי אם אלמנים של חיילי וגמלאי שירות הקבע נישאים בשנית, הם זכאים לקבל מענק חדי-פעמי, שחלקו משולם רק בתום שנתיים של הנישואים החדשים; אם נישואים אלה פקעו הם שבים להיות זכאים לקצבה מכוח החוק האמור (כיום ההסדר בחוקי הגמלאות הוא שאלמנים כאמור זכאים לגמלה מהמדינה רק אם לא נישאו). בניכוי המענק ששולם להם. בהצעת חוק זו מוצע לתקן את ההסדר כך שהאלמנים האמורים יהיו זכאים לקצבה אף לאחר שנישאו בשנית. לכן תכלית המענק כבר לא קיימת ולפיכך מוצע לבטל את הסעיף.

סעיף 31 לחוק שירות המדינה (גמלאות) עוסק גם הוא בזכות של בן זוג שנישא מחדש, למענק. בדומה לתיקון המוצע בנוגע לסעיף 27 לחוק שירות הקבע (גמלאות), גם בחוק שירות המדינה (גמלאות) מוצע לבטל את הסדר הפסקת תשלום הקצבה בשל נישואים חדשים, ולכן מוצע לבטל גם את המענק. לפיכך מוצע לבטל את הסעיף האמור.

וזה לשון סעיף 27 שמוצע לבטלו:

"27. (א) בן-זוג שהוא זכאי לקיצבה ונישא – ישולם לו מענק כסכום הקיצבה שהיה זכאי לה אילולא נישא, כמפורט בסעיף קטן (ד) כפול שלושים ושי, ולגבי בן-זוג שבגלל האמור בסעיפים 26 או 28 משלמים לו קיצבה בשיעור מופחת או שאין משלמים לו קיצבה, תיחשב קיצבה לענין זה הקיצבה שהיה זכאי לה אילולא הוראות הסעיפים האמורים.

ולמענק פרישה (הקבוע בסעיף 15 לחוק האמור). בסעיף קטן (ב) נקבעו הסדרים ייחודיים בענין שאיריו של חייל או זכאי לקצבת פרישה הזכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק המשפחות. לנוכח התיקון המוצע לסעיף 32(ה) וביטול הניכויים מקצבת השאירים שלה זכאים שאירי גמלאי שנפטר בנסיבות המכות את שאיריו בזכויות לפי חוק המשפחות, מוצע לתקן את ההפניה בסעיף האמור כך שתהיה לסעיף 25 לחוק שירות הקבע (גמלאות), שמכוחו משולמת קצבת השאירים. מוצע לערוך תיקון דומה בהפניה הקיימת בסעיף 26 לחוק האמור, שעניינו קביעת שיעורי קצבת שאירים על ידי הממונה על תשלום הגמלאות.

לפסקה (6)(ב)

סעיף 26(ב) לחוק שירות הקבע (גמלאות) מותנה בתחולת פסקה (3) לסעיף 23(א), אשר מוצע למוחק. בעקבות כך מוצע לבטל את סעיף 26(ב) האמור. וזה לשונו:

"(ב) חל סעיף 23(א)(3), ישולמו לבן-הזוג וליתומים, במקום הקיצבאות בשיעורים שנקבעו בסעיף 23, קיצבאות בשיעורים שיקבע הממונה בהתחשב עם מצבם של בן-הזוג והיתומים ועם כל הסכם שביניהם, ובלבד שסך כל הקיצבאות שישולמו לכלל השאירים לא יעלה על השיעור המרבי, או על סך כל הקיצבאות שהיו מגיעות לשאיריו אילולא הוראות סעיף זה, לפי הסכום הקטן יותר."

לפסקה (6)(ג) ולסעיף 3(2)

בסעיף 26 לחוק שירות הקבע (גמלאות) ובסעיף 30 לחוק שירות המדינה (גמלאות), נקבע כי סך הקצבאות שלהן זכאים שאיריו של חייל או עובד שירות המדינה שנפטר במהלך שירותו מוגבלים בתקרה שגובהה, ככלל, הוא כשבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של החייל או העובד. כמו כן נקבע כי בעבור שאירי גמלאי שירות הקבע ושירות המדינה התקרה לקצבאות השאירים היא שבעים וחמישה אחוזים או תשעים אחוזים מקצבתו של הגמלאי המנוח, לפי העניין. מגבלה זו מנמיכה באופן מלאכותי את קצבאות השאירים של הזכאים, והיא פוגענית במיוחד במצבים שבהם קיימים שאירים רבים שנתמכו בפרנסתו של החייל, העובד או הגמלאי שנפטר. לכן מוצע לשנות מגבלה זו כך שתקרת הקצבאות תהיה משכורתו הקובעת של החייל או עובד שירות המדינה שנפטר, ומלוא קצבתו של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר.

(7) סעיף 27 – בטל;

(8) בסעיף 28(א), פסקה (2) – תימחק;

(9) בסעיף 29 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) ברישה, הקטע החל במילים "ובן-הזוג כאמור" עד המילים "כפול

שלושים" – יימחק;

(2) פסקה (2) – תימחק;

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

שקיבל, תהיה היתרה חוב של בן הזוג או של עובונו לאוצר המדינה.

(1) לענין סעיף זה, "פיקעה" – לרבות במות בן הזוג.

(2) לענין סעיף זה יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.

לפסקה (8)

כיום, לפי סעיף 28(א)(1) לחוק שירות הקבע (גמלאות) בן זוג של חייל קבע שנפטר בנסיבות המזכות את שאיריו בזכויות לפי חוק נפגעי איבה או חוק המשפחות, וכן בן זוג של זכאי לקצבת פרישה שנפטר בנסיבות המזכות את שאיריו בזכויות לפי חוק המשפחות, אינם זכאים לקבל קצבה מכוח חוק שירות הקבע (גמלאות) עד להגיעם לגיל 35, אלא אם כן יש עימם יתום או שהם אינם עומדים ברשות עצמם. מוצע לבטל את התנאי האמור ולקבוע כי בן זוג שזכאי לקצבה לפי סעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות), או שחל עליו סעיף 32(ה) לחוק האמור, יהיה זכאי לקבל את הקצבה ישירות מיום המוות, גם לפני הגיעו לגיל 35. בהתאם מוצע למחוק את פסקה (1) של סעיף 28(א) לחוק שירות הקבע (גמלאות). וזה נוסחה של הפסקה האמורה:

"(1) בן-זוג שאין עמו יתום, וסעיפים 23 או 32(ה) חלים עליו והוא עומד ברשות עצמו – לא תשולם לו קיצבת שאיר כל עוד לא הגיע לגיל שלושים וחמש";

לפסקה (9)

בסעיף 29 לחוק שירות הקבע (גמלאות) נקבעה זכאות למענק לבן זוג של חייל או זכאי לקצבת פרישה, שנשללה ממנו הזכות לקצבה בשל גילו (לפי סעיף 28 לחוק האמור) או בשל משך תקופת הנישואים המשותפת של בן הזוג עם הזכאי לקצבת פרישה שנפטר (בהתאם לסעיף 25(א)(1) לחוק האמור). דין דומה חל על בן הזוג לשעבר של החייל או הזכאי לקצבת פרישה שנפטר, בכל הנוגע לתנאי הגיל. בהתאם לתיקון לסעיף 28 לחוק שירות הקבע (גמלאות) שמבטל את תנאי הגיל, כמוצע בסעיף 8) להצעת החוק (ראו דברי הסבר לפסקה (8)), מוצע לתקן את סעיף 29 האמור, כך שלא יחול על בן זוג של חייל הזכאי לקצבה לפי סעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות), או על בן זוג של זכאי לקצבת פרישה שחל עליו סעיף 32(ה) לחוק שירות

(ב) לענין קביעת המענק המגיע לפי סעיף קטן (א) לבן-זוג שסעיף 23 חל עליו, לא ינוכה כל סכום לפי סעיף 23(א)(2).

(ג) שולם מענק לבן-זוג לפי סעיף 29(א), תנוכה מחצית ממנו מהמחצית הראשונה של המענק המשולם לפי סעיף קטן (ד), והמחצית השנייה ממנו תנוכה מהמחצית השנייה של המענק המשולם לפי סעיף קטן (ד).

(ד) מחצית המענק לפי סעיף זה תשולם לבן-זוג עם הגשת בקשתו לכך, אך לא לפני הנישואין, והיא תחושב על בסיס שיעור הקצבה שהיה זכאי לה לאחרונה לפני הנישואין, המחצית השנייה תשולם לו בתום שנתיים לאחר הנישואין, והיא תחושב על בסיס שיעור הקצבה שהיתה משתלמת לו אותה שעה אילו לא נישא.

וזה לשון סעיף 31 שמוצע לבטלו:

"31. (א) בן-זוג שהוא זכאי לקצבה ונישא – ישולם לו מענק כסכום הקצבה שהיה זכאי לה, לולא נישא, כמפורט בסעיף קטן (ג) כפול שלושים ושש, ובבן זוג שבגלל האמור בסעיפים 30 או 36 משלמים לו קצבה בשיעור מופחת או אין משלמים לו קצבה, יתישב כקצבה לענין זה הקצבה שהיה זכאי לה אילו לא הוראות הסעיפים האמורים.

(ב) מענק ששולם לבן זוג לפי סעיף 37, ינוכה מהמענק המשתלם לפי סעיף קטן (א).

(ג) מחצית המענק לפי סעיף זה ישולם לבן זוג עם הגשת בקשתו לכך, אך לא לפני הנישואין, והיא תחושב על בסיס שיעור הקצבה שהיה זכאי לה לאחרונה לפני הנישואין, והמחצית השנייה תשולם לו בתום שנתיים לאחר הנישואין, והיא תחושב על בסיס שיעור הקצבה שהיתה משתלמת לו אותה שעה לולא נישא.

(ד) פקעו הנישואין השניים, תשולם לבן הזוג מיום הפקעת הנישואין אותה קצבה שהיתה משתלמת לו אותה שעה אילו לא נישא, אולם אם כבר שולם לו מענק או מחציתו לפי סעיף זה, יופחת שיעור הקצבה עד אשר הסכום שיופחת יהיה שווה לסכום המענק שקיבל, ובלבד שלא יופחת שיעור הקצבה בשום חודש מעל למחציתה.

(ה) פקעה זכותו של בן הזוג לקצבה לפני שסך כל ההפחתות לפי סעיף קטן (ד) הגיע כדי שיעור המענק

- (10) בסעיף 32(ה), במקום "בן-זוג ויתומים" יבוא "שאיירים" ובמקום הקטע החל במילים "חוק משפחות החיילים" עד המילים "אם הומרו לפי סעיף 30 לחוק האמור" יבוא "חוקי השיקום, יהיו זכאים, על אף האמור בהוראות האחרות של סעיף זה, למלוא התגמולים לפי חוקי השיקום נוסף לקצבה לפי סעיף 25";
- (11) בסעיף 66, המילה "27" – תימחק.

2.

תיקון חוק שירות המדינה (גמלאות)

בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970² (להלן – חוק שירות המדינה (גמלאות)) –

(1) בסעיף 26(א) –

(א) בפסקה (1), ברישה, המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

(ב) בפסקה (א1), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע" – יימחקו;

(2) בסעיף 28 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), בפסקאות משנה (א) ו-(ב), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג" – יימחקו;

(2) בפסקה (א1), המילים "וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ה), בפסקאות (1), ברישה, ו-(2), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

(3) בסעיף 30(ב), במקום "שבעים אחוז ממשכורתו הקובעת" יבוא "משכורתו הקובעת", ובמקום "תשעים אחוז מקצבתו" יבוא "קצבתו של הזכאי";

(4) סעיף 31 – בטל;

(5) בסעיף 34 –

ד ב ר י ה ס ב ר

לא ינוכה מהמענק סכום שהתקבל לפי סעיף 23(א)(2) לחוק האמור מכיוון שמוצע למחוק את סעיף 23(א)(2) לחוק האמור, כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1, אין עוד צורך בסעיף 29(ב). שכן הניכוי המוזכר בסעיף לא יתבצע ממילא. וזה לשונו של הסעיף הקטן האמור:

"(ב) לענין קביעת המענק המגיע לפי סעיף קטן (א) לבן-זוג שסעיף 23 חל עליו, לא ינוכה כל סכום לפי סעיף 23(א)(2)."

סעיף 2 לפסקה (ב)(5)

סעיף 34 לחוק שירות המדינה (גמלאות) עוסק, ככלל, בביריה בין קצבאות המשולמות לפי החוק האמור לבין קצבאות המשולמות מכוח חוקי השיקום, כהגדרתם באותו הסעיף. בדומה לתיקונים לסעיף 32(ה) לחוק שירות הקבע (גמלאות), המוצעים בסעיף 10(10) להצעת החוק, מוצע להוסיף את סעיף קטן (ז) ובו לקבוע כי שאירי זכאי לקצבת פרישה שנפטרה בניסיונות המזכות בזכויות מכוח חוקי השיקום יהיו זכאים לזכויות, הן מכוח חוק שירות המדינה

הקבע (גמלאות) (למעט בן זוג של זכאי לקצבת פרישה שלא זכאי לקצבה לפי סעיף 25 לחוק האמור בשל תקופת הנישואים). כך, מוצע למחוק את החלק ברישה של סעיף קטן (א) המורה על מתן מענק מוגדל, בסך הקצבה כפול 30, לבן זוג שלא זכאי לקצבה בגלל האמור בסעיף 28. זאת כיוון שחלק זה התייתר בשל התיקונים בהצעת חוק זו. כמו כן, מוצע למחוק את פסקה (2) לסעיף 29(א) הקובעת זכאות מיוחדת למענק למי שנמנעה ממנו זכאות לקצבה בגלל תנאי הגיל, וחלים עליו סעיפים 23 או 32(ה). וזו לשונה של הפסקה האמורה:

"(2) אם הגיע בנות הנפטר לגיל שלושים ושתים וחצי וסעיפים 23 או 32(ה) חלים עליו – מכפלת הקיצבה האמורה במספר החדשים שנותרו עד שיגיע לגיל שלושים וחמש."

עוד מוצע לבטל את סעיף קטן (ב) לסעיף 29 האמור שעניינו אופן חישוב המענק הניתן לבן זוג של חייל הזכאי לקצבה לפי סעיף 23 לחוק שירות הקבע (גמלאות). ולפי

² ס"ח התש"ל, עמ' 65; התשפ"ה, עמ' 409.

(א) בסעיף קטן (ו) –

(1) בפסקה (1), אחרי "פטירתו לתגמולים לפי" יבוא "חוק משפחות החיילים או", אחרי "המגיעים לפי" יבוא "חוק משפחות החיילים או", והסיפה החל במילים "ואולם כל עוד" – תימחק;

(2) פסקאות (2) ו-(3) – יימחקו;

(ב) לאחר סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ז) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), שאיריו של זכאי לקצבת פרישה שנפטר, והם זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוקי השיקום, יהיו זכאים למלוא התגמולים לפי חוקי השיקום וגם לקצבה לפי חוק זה, ואין רואים קצבה זו כהכנסה לענין חוקי השיקום";

(6) בסעיף 36(א), ברישה, אחרי המילים "העומד ברשות עצמו" יבוא "למעט בן זוג שסעיף 34(ו) או (ז) חל עליו";

(7) בסעיף 63ב, המילה "27" – תימחק;

(8) בסעיף 78 –

(א) בסעיף קטן (ג), בפסקה (1), המילים "כל עוד לא נישא" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ט) –

(1) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "בשיעור שהוא" יבוא "בשיעורים שבסעיף קטן (ב), לפי העניין";

(2) פסקה (2) – תימחק.

3. תחילה, תחולה (א) תחילתו של חוק זה חודשיים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה). והוראות מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (8)(ב)

מוצע לתקן את פסקה (1) ולמחוק את פסקה (2) שבסעיף 78(ט) לחוק שירות המדינה (גמלאות), העוסקות בקצבה מכוח החוק האמור לשאירים של זכאי לקצבת פרישה מהמשטרה שנפטר בנסיבות המזכות את שאיריו בתגמולים לפי חוק המשפחות. בדומה לתיקונים המוצעים בסעיף 10(ו) להצעת החוק לסעיף 32(ה) לחוק שירות הקבע (גמלאות), מוצע למחוק את פסקה (2) כאמור, ובכך לבטל את הניכויים החלים על קצבאות השאירים המשולמות לאוכלוסייה זו. כמו כן מוצע לתקן את פסקה (1) ולהשוות את שיעור הקצבה שתשולם לאוכלוסייה זו לפי החוק האמור, לשיעור הקצבה שהיה מקבל אותו שוטר שהיה זכאי לקצבת פרישה.

וזה נוסחה של פסקה (2) האמורה:

"(2) היה סך כל הקצבאות המגיעות לשאירים בצירוף התגמולים המגיעים להם עולה על 90% מהמשכורת הקובעת של הנפטר – ינוכה העודף מקצבתם";

סעיף 3 מוצע שחוק זה ייכנס לתוקף חודשיים ממועד פרסומו, כדי לאפשר למשרדי הממשלה השונים זמן מספק להיערכות לכניסתו לתוקף, ושהתיקונים שבוצעו

(גמלאות) והן מכוח חוקי השיקום, במלואן, וזאת משום שהתכליות של הקצבאות הפנסיוניות המשולמות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) ושל התגמולים המשולמים מכוח חוקי השיקום שונות זו מזו, ולכן חיוב השאירים לבחור בין הקצבאות אינו מוצדק.

לפסקה (6)

סעיף 36 לחוק שירות המדינה (גמלאות) מגביל את זכותו של בן זוג ובן זוג לשעבר (להלן בדברי ההסבר לפסקה זו – בן זוג) של עובד או זכאי לקצבת פרישה, לקצבה, עד להגיעו של בן הזוג לגיל ארבעים וחמש. בדומה לתיקון המוצע לחוק שירות הקבע (גמלאות) (סעיף 8) להצעת החוק), מוצע לתקן את סעיף 36(א) ולקבוע כי בן זוג שחלים עליו סעיפים 34(ו) או (ז) בנוסחה המוצע, לא תוגבל זכותו לקצבה לפי החוק. כלומר, בן זוג של עובד הזכאי מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק המשפחות או חוק נפגעי איבה, וכן בן זוג של זכאי לקצבת פרישה הזכאי מחמת פטירתו לזכויות לפי חוקי השיקום, כהגדרתם בסעיף 34 לחוק שירות המדינה (גמלאות), לא יידרש עוד בעמידה בתנאי הגיל לצורך קבלת קצבה, והוא יוכל לקבל את הקצבה לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) החל ממועד הפטירה.

(ב) הוראות חוק זה יחולו גם לגבי שאיריו של חייל, עובד או זכאי לקצבת פרישה, לפי העניין, שנפטרו לפני יום התחילה, ואולם תשלומים המגיעים לפיו ישולמו בעד התקופה שמהיום האמור.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), שולם לבן זוג שזכאי לקצבה מענק או מחציתו לפי סעיף 27 לחוק שירות הקבע (גמלאות) או סעיף 31 לחוק שירות המדינה (גמלאות) כנוסחם ערב יום התחילה, ישולמו לו גמלאות לפי הוראות חוק שירות הקבע (גמלאות) או הוראות חוק שירות המדינה (גמלאות) כנוסחן בחוק זה, לפי העניין, בעד התקופה כמפורט להלן:

(1) שולם לבן זוג מחצית המענק או מלוא המענק וביום התחילה עברו 18 חודשים או 36 חודשים, בהתאמה, מיום תשלום מחצית המענק – ישולמו לו גמלאות בעד התקופה שתחילתה ביום התחילה ואילך;

(2) שולמה לבן זוג מחצית המענק וביום התחילה טרם חלפו 18 חודשים מיום התשלום כאמור – ישולמו לו גמלאות בעד התקופה שמתום 18 חודשים מיום התשלום האמור ואילך;

(3) שולם לבן זוג מלוא המענק וביום התחילה טרם חלפו 36 חודשים מיום תשלום מחצית המענק – ישולמו לו גמלאות בעד התקופה שמתום 36 חודשים מיום תשלום מחצית המענק ואילך;

לעניין סעיף קטן זה יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.

(ד) לעניין סעיף זה –

”בן זוג” – כהגדרתו בחוק שירות הקבע (גמלאות) ובחוק שירות המדינה (גמלאות), לפי העניין;

”בן זוג לשעבר” – כהגדרתו בחוק שירות הקבע (גמלאות) ובחוק שירות המדינה (גמלאות), לפי העניין;

”חייל” – כהגדרתו בחוק שירות הקבע (גמלאות);

”עובד” – כהגדרתו בחוק שירות המדינה (גמלאות);

”פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון” – כהגדרתו בחוק שירות הקבע (גמלאות) ובחוק שירות המדינה (גמלאות), לפי העניין;

”שאייר” – כמשמעותו בסעיף 21 לחוק שירות הקבע (גמלאות) וסעיף 4 לחוק שירות המדינה (גמלאות), לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

לבן הזוג מחצית המענק וביום התחילה של החוק חלפו 18 חודשים מיום התשלום – תשולם לו גמלה כבר מיום התחילה ואילך. עם זאת, אם טרם חלפו 18 חודשים מיום התשלום, הגמלה תשולם לבן הזוג רק בחלוף 18 חודשים מיום התשלום, שכן גובה מחצית המענק הוא כסכום הקצבה שהיה זכאי לה אילולא נישא, כפול 18. נוסף על כך אם שולם לבן הזוג מלוא המענק (שגובהו כסכום הקצבה שהיה זכאי לה אילולא נישא, כפול 36) וחלפו 36 חודשים ממועד תשלום מחצית המענק – גם כאן תשולם לו גמלה כבר מיום התחילה ואילך, אך אם טרם חלפו 36 חודשים מיום תשלום מחצית המענק, תשולם לבן הזוג הגמלה החל מתום 36 חודשים מיום תשלום מחצית המענק.

בחוק שירות הקבע (גמלאות) וחוק שירות המדינה (גמלאות) במסגרת, יחולו גם על שאיריו של חייל, עובד או זכאי לקצבת פרישה שנפטרו לפני תחילתו של חוק זה, מיום התחילה ואילך, יובהר כי התשלומים שישולמו לאותם שאירים, ישולמו באותו יום בחודש שבו משתלמים כיום הגמלאות לפי חוק שירות הקבע (גמלאות) וחוק שירות המדינה (גמלאות), ויהיו בעד התקופה שמיים התחילה.

כמו כן, מוצע מנגנון שלפיו בן זוג ששולם לו מענק לפי סעיף 27 לחוק שירות הקבע (גמלאות) או סעיף 31 לחוק שירות המדינה (גמלאות), אשר בוטלו במסגרת הצעת החוק, ישולמו לו גמלאות לפי חוקים אלה, לפי העניין, בהתאם למועד קבלת מחצית המענק, כך אם שולמה

